

Verkiezing

Hoofdstuk 1

Velen geroepen, weinigen verkoren

Er zijn nog een paar teksten met ‘verkiezen’ die onze aandacht verdienen. Eén daarvan is de tekst in de titel van dit hoofdstuk.

‘Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.’ (Mat. 22:14).

Deze tekst komt alleen hier voor.¹ Alleen Mattheüs heeft deze woorden opgetekend. Dat is om te beginnen al geen onbelangrijk gegeven. Een belangrijk thema bij Mattheüs is de komst van de Koning en de oprichting van het Koninkrijk der hemelen. Ik beschouw dit Koninkrijk niet als ‘de kerk’, maar een Koninkrijk uit de hemelen op de aarde waarvan Christus Koning zal zijn. De Koning is gekruisigd. Hij is opgestaan, maar Hij oefent dit koninklijk ambt momenteel niet over Israël uit. Tegen deze achtergrond moeten we de prediking, de tekenen en wonderen en de gelijkenissen in het Evangelie van Mattheüs lezen.

Als we die achtergrond vergeten, plaatsen we ons buiten de context en gaan we zeker verwarring zaaien. Dat geldt dus ook voor de woorden van de tekst in Mattheüs 22:14. ‘Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren’. Ze staan in een nabije en een algemenere context.

¹ Er zijn goede redenen waarom bijvoorbeeld NBG’51 deze woorden in de vertaling van Mattheüs 20:16 aan het eind weglaat. Deze redenen zijn tekstkritische redenen. Dat wil zeggen dat er bijvoorbeeld handschriften zijn die deze woorden niet hebben. Hier ga ik nu verder niet op in.

De woorden passen ook niet echt bij het voorafgaande Schriftgedeelte; ze komen zo gezegd een beetje uit de lucht vallen na de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard. Dat kunnen we niet zeggen van de toepassing die de Heere maakt in Mattheüs 22:14.

Deze woorden te pas en te onpas aanhalen in een Evangelie prediking die beoogt om God in Christus aan verlorenen bekend te maken, is misleidend en werpt onnodige barrières op.

Geroepen en verkoren

In Mattheüs 22:14 staan ‘geroepen’ en ‘verkoren’ in één tekst. Het is duidelijk dat de les hier is dat niet iedereen die geroepen wordt, verkoren is. Velen zijn geroepen, maar van die velen zijn er weinig uitverkoren. Dat is de boodschap van de voorafgaande gelijkenis. ‘Geroepen’ komen we bij Paulus op deze manier niet tegen. Daar ga ik nu niet te veel op in. De lezer kan zelf een studie doen naar ‘roeping’ en ‘roepen’ in de brieven van Paulus. Maar om aan te geven wat ik met deze opmerking bedoel, dus dat we bij Paulus ‘geroepen’ op deze manier niet tegen komen, citeer ik Romeinen 8:28-30.

*‘En wij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die overeenkomstig Zijn voornemen **geroepen** zijn. Want hen die Hij van tevoren gekend heeft, heeft Hij er ook van tevoren toe bestemd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. En hen die Hij er van tevoren toe bestemd heeft, die heeft Hij ook **geroepen**, en hen die Hij **geroepen** heeft, die heeft Hij ook gerechtvaardigd, en hen die Hij gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt.’ (Rom. 8:28-30).*

‘Roeping’ staat bij Paulus eerder bijna gelijk aan ‘verkiezing’ – hoewel hij dat woord hier niet gebruikt. Het lijkt me duidelijk dat uit deze tekst blijkt dat degenen die geroepen zijn, tot een bepaald doel bestemd zijn, namelijk om het Beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn en verheerlijkt te worden.

Hier gaat Mattheüs 22:1-14 in de verste verte niet over. We moeten Paulus en Mattheüs hier dan ook niet bij elkaar proberen te brengen. Het gaat over hele verschillende zaken. Om dan in de Schrift op grond

van Mattheüs 22:14 te willen spreken over ‘uitwendige’ en ‘inwendige’ roeping, geeft misschien wel veel theologie en interessante discussies, maar het leidt ons nergens toe. Het leidt ons nergens toe, omdat Gods Woord dat onderscheid helemaal niet maakt.

De bruiloft van het Lam

In Openbaring zien we dat er sprake is van een bruiloft. Het is de bruiloft van het Lam en de bruid (Opb. 19:6-10). Na die bruiloft zien we de komst van de Heere op een wit paard. En Hij draagt de naam Koning der koningen en Heere der heren (Opb. 19:16). Hij komt om Zijn tegenstanders te verslaan en de rechten van Zijn Koninkrijk voor Zich op te eisen. Waar het me nu even om gaat is dat Hij niet alleen komt.

‘En de legers in de hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed in fijn linnen, wit en smetteloos.’ (Opb. 19:14).

Dit leger lijkt te bestaan uit ‘geroepenen, uitverkorenen en gelovigen’, want dat lezen we over diezelfde komst van de Heere in twee hoofdstukken eerder. Ook daar vinden we Zijn naam Koning der koningen en Heere der heren.

‘Zij zullen oorlog voeren tegen het Lam, maar het Lam – want Heere der heren is Hij en Koning der koningen – zal hen overwinnen, en zij die samen met Hem zijn, geroepenen, uitverkorenen en gelovigen.’ (Opb. 17:14).

Dit laatste zou ik overigens met ‘getrouw’ vertalen. Het gaat om hen die onder de verschrikkingen van de heerschappij van het beest dat uit de zee opkwam, trouw zijn gebleven aan het Woord van God en het getuigenis van Jezus. Geroepenen, verkorenen en getrouwen.

Het is meer dan opmerkelijk dat we juist na de bruiloft van het Lam de geroepenen en verkorenen weer tegenkomen. Dit kán bijna niet los staan van Mattheüs 22, vooral omdat we de combinatie van geroepen

en verkoren alleen daar en in Openbaring zo nauw met elkaar verwant tegenkomen.

De termen 'geroepen' en 'verkoren' hebben iets te maken met de komst van de Koning der koningen, Zijn koninklijke bruiloft, en de oprichting van Zijn rijk. Nogmaals, als we deze context loslaten, richten we schade aan.

Ouderlingen, Schriftgeleerden en Farizeeën

Ook niet onbelangrijk bij de uitleg van de gelijkenis van Mattheüs 22:1-14 is de vraag tot wie de Heere sprak. Tot wie richtte Hij het woord? Wie had Hij op het oog? Wilde Hij het volk een les leren of ging het meer om de geestelijke leiders? Of waren het juist de discipelen, aan wie Hij iets duidelijk wilde maken?

Als we deze vraag gaan beantwoorden, zien we meteen dat deze gelijkenis van de bruiloft in het verband staat van twee andere gelijkenissen. De Heere spreekt deze gelijkenissen na elkaar uit na een vraag van de overpriesters en oudsten van het volk (Mat. 21:23). Nadat Hij twee gelijkenissen gesproken had beseften de overpriesters en Farizeeën dat Hij het over hen had; dat vervulde hen met boosheid. Als zij niet bang geweest zouden zijn voor de menigte, zou het nu al tot zijn gevangenneming hebben geleid. (Mat. 21:45).

Tot **hen** spreekt de Heere tenslotte nog een gelijkenis en dat is de gelijkenis van de bruiloft en gezien hun reactie begrepen de Farizeeën heel goed dat het allemaal over hen ging.

'Toen gingen de Farizeeën weg en beraadslaagden hoe zij Hem op Zijn woorden konden vangen.' (Mat. 22:15).

Het waren dus overpriesters, ouderlingen of oudsten en Farizeeën tot wie Hij het woord richtte en tot wie Hij in één gesprek drie gelijkenissen vertelde, die Hij in Zijn geheel afsloot met de woorden:

'Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.'

De aanleiding tot de drie gelijkenissen

De aanleiding waarom de Heere de gelijkenissen begon te vertellen is een vraag van de overpriesters en oudsten zelf. De vraag klinkt een beetje als een strikvraag en zo is hij waarschijnlijk ook bedoeld. Het gebeurde wel vaker dat de leiders die zich door Hem bedreigd voelden, Hem op die manier in het nauw probeerden te drijven.

'En toen Hij in de tempel gekomen was, kwamen de overpriesters en de oudsten van het volk naar Hem toe, terwijl Hij onderwijs gaf, en zeiden: Met welke bevoegdheid doet U deze dingen? En wie heeft U deze bevoegdheid gegeven?' (Mat. 21:23).

De Heere geeft hun die vraag terug met een verwijzing naar Johannes. Tegelijkertijd eert de Heere Zijn voorloper; het is duidelijk dat Hij met Zijn wedervraag tot doel heeft om Zijn verzoekers te overtuigen van de Goddelijke zending van De Doper.

'Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ik zal u ook één ding vragen; als u Mij dat zegt, zal Ik u ook zeggen met welke bevoegdheid Ik deze dingen doe. De doop van Johannes, vanwaar was die, uit de hemel of uit de mensen? En zij overlegden met elkaar, en zeiden: Als wij zeggen: Uit de hemel, dan zal Hij tegen ons zeggen: Waarom hebt u hem dan niet geloofd? Maar als wij zeggen: Uit de mensen, dan zijn wij bevreesd voor de menigte, want zij houden allen Johannes voor een profeet. (Mat. 21:24-26).

De Heere brengt het gesprek dus op Johannes de Doper. De overpriesters en oudsten wisten niet zo goed wat ze ermee aan moesten. Elk antwoord was nu fout. Zij hadden Johannes ook niet geloofd. Maar Johannes getuigde juist van de Messias met Wie zij stonden te redetwisten. Als zij zouden antwoorden dat de doop van Johannes uit de hemel was, zouden ze het antwoord op hun eigen vraag ook gegeven hebben. Dan zou het gezag door welke de Heere

handelde en leerde ook uit de hemel zijn. Maar aan de andere kant durfden ze de hemelse opdracht van Johannes ook niet te ontkennen uit vrees voor het volk. Want het volk hield Johannes dus wel voor een profeet.

Nadat zij de Heere geantwoord hadden, dat zij het niet wisten, hetgeen dus eigenlijk een leugen was – ze durfden het antwoord niet te geven – kregen zij ook geen direct antwoord van Hem. Klein detail: de Heere zegt niet dat Hij niet **weet** door welke bevoegdheid Hij dit doet, maar dat Hij dat niet **zegt**. Net als Zijn tegenstrevers wist Hij het natuurlijk wel, maar Hij zei het niet. De overpriesters en oudsten wisten het ook, maar zeiden dat ze het niet wisten. Hij sprak de waarheid, maar in hen kwam hun leugenachtige natuur naar boven.

De eerste gelijkenis

De eerste gelijkenis, die de Heere vervolgens sprak, leidt ons terug naar de doop van Johannes. Hierin openbaart Hij overigens direct ook hun eigen bedrieglijkheid, want Hij zegt:

‘Want Johannes is bij u gekomen in de weg van de gerechtigheid, en u hebt hem niet geloofd.’ (Mat. 21:32).

De strekking van de gelijkenis is duidelijk en de toepassing ook. Twee zonen aan wie de vader de opdracht geeft om in de wijngaard te werken. De wijngaard is altijd een beeld van het volk Israël. De eerste zoon zegt dat hij dat niet wil, maar na berouw te hebben gekregen over zijn onwil, gaat hij toch. De ander zei meteen dat hij zou gaan, toen hij de opdracht kreeg, maar hij deed het niet. Hij leek gewillig, maar hij was het niet en hij kreeg daar ook geen berouw over.

Wie had nu de wil van de vader gedaan? Om die vraag konden de overpriesters en oudsten natuurlijk niet heen. Ze zouden wel heel dom hebben gebleken in het bijzijn van het volk als ze nu gezegd zouden hebben dat ze het niet wisten. Kortaf antwoordden ze daarom: ‘de eerste’.

Na dit antwoord brengt Hij de boodschap in duidelijke bewoordingen bij hen thuis.

‘Voorwaar, ik zeg u dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk van God.’ (Mat. 21:31).

De Heere brengt de pijnlijke herinnering van de striemende woorden van Johannes de Doper hun in herinnering.

‘Toen hij velen van de Farizeeën en Sadduceeën op zijn doop zag afkomen, zei hij tegen hen: Addereengebroad! Wie heeft u laten weten dat u moet vluchten voor de komende toorn? Breng dan vruchten voort in overeenstemming met de bekering, en denk niet dat u bij uzelf kunt zeggen: Wij hebben Abraham als vader; want ik zeg u dat God zelfs uit deze stenen voor Abraham kinderen kan verwekken. De bijl ligt zelfs al aan de wortel van de bomen; elke boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen.’ (Mat. 3:7-10).

Al die andere zondaren gingen voor in het Koninkrijk. Zijzelf liepen de grote kans om buiten geworpen te worden in de buitenste duisternis van gejammer en tandengeknars.

In deze gelijkenis is dus de eerste zoon een beeld van de hoeren en tollenaars, de grootsten van de zondaren in Israël. De tweede zoon is een beeld voor de geestelijke leidslieden, die zelf de weg der gerechtigheid niet kenden, maar toch meenden het volk te kunnen onderwijzen.

De oorzaak van hun harde ongeloof en hun bittere ijver om de Heere om te brengen lag in het feit dat zij bang waren voor hun eigen positie. Om dat feit bloot te leggen vertelde de Heere nog een gelijkenis.

De tweede gelijkenis

Ook deze tweede gelijkenis gaat over een wijngaard en brengt ons dus op het terrein van Israël. Het is de gelijkenis van een heer die een wijngaard plant en die verhuurt. Natuurlijk verwacht hij na verloop van tijd vruchten van het land.

Dit is het beeld van God Die Zijn land aan Zijn volk Israël heeft gegeven. Natuurlijk verwacht Hij van dat volk vrucht. We zouden het weer in de taal van Johannes de Doper kunnen zeggen:

‘Brengt dan vruchten voort, der bekering waardig.’ (Mat. 3:8, SV).

Dus de heer zond dienstknechten uit. Dat zijn de profeten van Israël. Hier zien we dat de heer tweemaal dienstknechten stuurde; en beide keren werden ze geslagen, gedood en gestenigd.

‘Toen de tijd van de vruchten naderde, stuurde hij zijn slaven naar de landbouwers om zijn vruchten te ontvangen. En de landbouwers namen zijn slaven, sloegen de één, doodden een ander, en stenigden een derde. Nogmaals stuurde hij andere slaven, meer in aantal dan de eerste, en zij deden met hen hetzelfde. (Mat. 21:34-36).

Uiteindelijk zond de heer zijn zoon. Het is duidelijk dat dit gaat over dé Zoon. Het verging de zoon al niet veel beter dan de dienstknechten. Sterker nog, ze wilden na de zoon gedood te hebben de erfenis voor zichzelf opeisen. Ze wilden de wijngaard ontvreemden van hun eigenaar. De geestelijke leidslieden van Israël wilden het land en het volk hun hun eigen hoogste gezag stellen.

‘Maar toen de landbouwers de zoon zagen, zeiden zij onder elkaar: Dit is de erfgenaam. Kom, laten we hem doden en zijn erfenis voor onszelf houden. Toen ze hem gegrepen hadden, wierpen zij hem buiten de wijngaard en doodden hem.’ (Mat. 21:38, 39).

Hierna liet de Heere zijn toehoorders zelf weer een vraag beantwoorden. 'Wat denk je', zo vroeg Hij hen, 'wat zal de heer met die landbouwers doen als hij zal komen en dan verneemt dat de landbouwers niet alleen zijn dienstknechten, maar ook zijn zoon hebben vermoord?'

Het antwoord is natuurlijk niet zo moeilijk.

'Zij zeiden tegen Hem: Hij zal die kwaaddoeners een kwade dood doen sterven en zal de wijngaard aan andere landbouwers verhuren, die hem de vruchten op hun tijd zullen geven.' (Mat. 21:41).

Het gaat weer om de vruchten. Het is duidelijk dat hij de eerste landbouwers niet in leven zal laten en dat hij zijn land aan anderen zou verhuren, die wél op tijd hun vruchten zouden geven.

De Farizeeën begrepen vervolgens drommels goed, dat Hij het over hen had. In plaats van tot bekering te komen, worden ze verhard in hun voornemen om Hem te doden. Hoe blind kan een mens zijn! Direct begonnen ze weer te beraadslagen hoe ze hem konden vangen.

Hierna, direct hierna, vertelt de Heere Jezus hen nog een gelijkenis. Dat is de gelijkenis van de bruiloft die Hij afsluit met de woorden:

'velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren'.

Voordat we verder gaan, zetten we eerst nog even een paar feiten op een rijtje, die van belang zijn om het vervolg te begrijpen en om de juiste conclusies te kunnen trekken.

Samenvattend tot nu toe

- Overpriesters en oudsten vragen de Heere naar het gezag waarmee Hij de dingen doet, die Hij doet.
- De Heere verwijst hen naar de doop van Johannes de Doper.
- Vervolgens houdt hij hen een spiegel voor door de gelijkenis van de twee zoons.
- De ongehoorzame zoon is een beeld van degenen die zich niet bekeren (en geen vruchten der bekering waardig voortbrengen).
- De andere zoon is een beeld van de hoeren en tollenaars, die de Schriftgeleerden voorgaan in het Koninkrijk der hemelen.
- Daarna vertelt Hij hen de gelijkenis van de wijngaard en de boze landbouwers. De les die Hij hieruit trekt voor de Farizeeën is luid en duidelijk en ze hebben die les ook begrepen.
- De Zoon werd verworpen.

Dit is het uitgangspunt van de volgende gelijkenis (eigenlijk, volgens de tekst gelijkenissen) die Hij vertelt. Hij spreekt 'tot hen'. En die 'hen' zijn dezelfde mannen als degenen die in de tempel tot Hem kwamen om te vragen door wiens bevoegdheid Hij alles zei en deed. Hij richt zijn rede over de bruiloft tot de overpriesters, ouderlingen en Farizeeën.

De derde gelijkenis

De derde gelijkenis gaat over een bruiloft. De Heere vergelijkt het Koninkrijk der hemelen met een koning, die voor zijn zoon een bruiloft heeft bereid. Er werden dienstknechten uitgezonden om mensen te nodigen tot de bruiloft. Zij weigerden en uiteindelijk werden de dienstknechten gedood. Het liep slecht af met deze weigeraars en met hun stad. Nadat de koning zijn legers had gezonden liet hij hen doden

en hun stad verbranden. Daarna liet hij de uitnodiging tot de bruiloft opnieuw uitgaan en iedereen die de dienstknechten vonden verzamelden zij om naar de bruiloft te komen.

De climax in dit verhaal wordt bereikt als de koning de gasten overziet en daar iemand ziet zitten zonder het passende bruiloftskleed. De koning vraagt hem hoe hij binnen heeft kunnen komen zonder een bruiloftskleed. De man heeft daarop geen antwoord en hij wordt buiten de feestzaal geworpen in de buitenste duisternis. Daar gaat hij zitten jammeren en zijn tanden zitten knarsen van spijt en boosheid.

Een vergelijking tussen de gelijkenis van de wijngaard en die van de bruiloft

De overeenkomsten tussen deze gelijkenis en de vorige kunnen ons niet ontgaan.

1. Weer een vader en een zoon. In de vorige gelijkenis was de **zoon de erfgenaam** (van de wijngaard). Nu werd er voor de **zoon** een bruiloft bereid.
2. De heer of koning zond **dienstknechten** uit om mensen voor de bruiloft uit te nodigen. In de vorige gelijkenis zond de heer zijn **dienstknechten** uit om de vruchten van de wijngaard te innen.
3. De koning zond **tweemaal** tot de genodigden die dienstknechten uit met de roep om naar de bruiloft te komen. De heer zond ook **tweemaal** de dienstknechten uit om de vruchten te verkrijgen.
4. Degenen die tot de bruiloft werden genood, **weigerden** op die uitnodiging in te gaan. De landbouwers **weigerden** om de Heer de vruchten van de wijngaard die Hem rechtens toekomen, te geven.
5. De dienstknechten die met de uitnodiging tot de bruiloft kwamen werden uiteindelijk **gedood**. En gebeurde dat niet eveneens met de dienstknechten die om de vruchten van de wijngaard kwamen?

6. Wat was de reactie van de heer van de wijngaard? De Heere liet het Zijn toehoorders zelf zeggen. 'Een kwade dood'. Wat deed de koning met degenen die de uitnodiging versmaadden? Hij vertelt het de Farizeeën Zelf.

*'Toen de koning dat hoorde, werd hij boos. En hij stuurde zijn legers, **bracht die moordenaars om en stak hun stad in brand.**'* (Mat. 22:7).

Kijk eens naar al die overeenkomsten. Zou de Heere dit niet met een doel gedaan hebben? Wie zou Hij hebben willen aanduiden met degenen die de eerste twee keer door de dienstknechten tot de bruiloft werden genodigd? Zouden dit niet dezelfde zijn als degenen van wie de heer van de wijngaard vrucht kwam afeisen?

Overigens is er nog een overeenkomst en dat is de afloop. Nadat de Heere de toepassing bij zijn toehoorders had thuisgebracht reageerden ze min of meer op dezelfde manier. Dat brengt ons op nummer 7:

*'En zij **probeerden Hem te grijpen**, maar zij waren bevreesd voor de menigten, omdat die Hem voor een profeet hielden.'* (Mat. 21:46).

*'Toen gingen de Farizeeën weg en beraadslaagden **hoe zij Hem op Zijn woorden konden vangen.**'* (Mat. 22:15).

Zo, Schrift met Schrift vergelijkend, beginnen we iets te zien van de betekenis van de woorden van Mattheüs 22:14. Maar we zijn nog niet klaar.

Geroepen

'Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.'

Wie zijn die geroepenen? We moeten natuurlijk zo dicht mogelijk bij de tekst van de gelijkenis blijven. Het woord voor ‘geroepen’ in de tekst is *kletos* en is afgeleid van *kaleoo*. Dit werkwoord voor ‘roepen’ komen we steeds tegen in de gelijkenis. In de teksten hieronder heb de vertaling van het woord vetgedrukt.

*‘Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zeker koning die voor zijn zoon een bruiloft bereid had, en hij stuurde zijn slaven eropuit om **de genodigden** voor de bruiloft te **roepen**. Maar zij wilden niet komen.’* (Mat. 22:2, 3).

*‘Opnieuw stuurde hij slaven eropuit, andere, en hij zei: Zeg tegen **de genodigden**: Zie, ik heb mijn middagmaal gereedgemaakt; mijn ossen en de gemeste beesten zijn geslacht, en alle dingen zijn gereed. Kom naar de bruiloft.’* (Mat. 22:4).

*‘Toen zei hij tegen zijn slaven: De bruiloft is wel bereid, maar **de genodigden** waren het niet waard.’* (Mat. 22:8).

*‘Ga daarom naar de kruispunten van de landwegen en **nodig** er voor de bruiloft zoveel **uit**² als u er maar zult vinden.’* (Mat. 22:9).

Uit vers 3 blijkt dat er al geroepenen waren; dat waren de genodigden, de vrienden en bekenden van de koning en de bruidegom. Zij hadden de uitnodiging (roeping) al geruime tijd eerder ontvangen en zodra de koning alles voor de bruiloft had toebereid werden zij naar de bruiloft geroepen. Deze oorspronkelijke groep mensen, de vrienden van de familie, zijn de geroepenen, de uitgenodigde gasten.

Deze lieten verstek gaan. Het was een eer om uitgenodigd te zijn, maar toen het moment daar kwam en zij tot de bruiloft werden geroepen,

² Waarom de HSV hier ook niet ‘roepen’ als vertaling gebruikt, zoals in vers 3, begrijp ik niet.

hadden zij allemaal wat belangrijkers te doen dan naar een bruiloft te gaan.

Daarna werden dus allerlei andere slag mensen tot de bruiloft geroepen. Mensen die oorspronkelijk helemaal geen uitnodiging hadden en dus ook niet tot de genodigden of geroepenen hoorden. Zij kwamen allen gewillig en de bruiloft werd gevuld met gasten. Toch was er één onder hen, die de Heere aansprak met 'vriend', die geen passend bruiloftskleed bij zich had en er dus ook niet hoorde te zijn.

Wie de Heere hier precies mee bedoelt, durf ik niet met zekerheid te zeggen, maar de plaats waar hij heen wordt geworpen, 'de buitenste duisternis', suggereert dat hij behoorde tot de 'kinderen van het Koninkrijk' (Mat. 8:12), de generatie tot wie het Koninkrijk der hemelen kwam, maar de uitnodiging om in te gaan op de voorwaarden van de Koning, verwierpen. Dan zou deze man tot de eerste groep genodigden hebben gehoord.

Conclusie

De prediking van het Koninkrijk der hemelen ging uit tot Israël. Eerst door Johannes de Doper, daarna door de Heere en Zijn discipelen en daarna door de twaalf apostelen en hen die hen omringden (Handelingen). De grote groep genodigden weigerde de uitnodiging. Zij behoorden tot de kinderen van het Koninkrijk. Als geheel verwierpen zij de nodiging.

Zoals de Heere de wijngaard gaat geven aan een volk dat zijn vruchten voorbrengt (het toekomstige, gelovige Israël onder het nieuwe verbond), zo is er ook een groep genodigden tot de bruiloft, die in de toekomst de bruiloftszaal vult. Dat is de groep die we in Openbaring zagen. Dit is overigens de achtste overeenkomst tussen de gelijkenis van de wijngaard en die van de bruiloft.

'Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.'

Van hen die de oorspronkelijke uitnodiging tot de bruiloft kregen, verwierp het overgrote deel dat aanbod. Slechts relatief weinigen bleven de kern vormen die er in Israël altijd was geweest: 'het overblijfsel naar de verkiezing van de genade' (Rom. 11:5, 7). Zij zijn de weinigen uitverkorenen.

De grote groep die de bruiloftsmaal zal vullen, is nog toekomst. Zij zijn het volk dat de vruchten van de wijngaard voort gaat brengen, het nieuwe Israël. Daarom zien we de bruiloft ook pas in Openbaring, het boek van het einde.

Verkiezen en verwerpen

Hoe zit het hier met die verkiezing? Deze 'weilige' uitverkorenen, wat onderscheidt hen van de groep geroepenen in Israël, die niet tot de verkiezing behoorde. Waren zij 'van eeuwigheid verworpen'? Welnee, dat soort termen kom je nergens in de bijbel tegen. Met dat soort ideeën word je alleen geconfronteerd als je logisch probeert te gaan redeneren, los van het Woord van God.

Deze groep had zelf iets verworpen! Zij werden niet door God verworpen. Zij hadden de Zoon Zelf verworpen. En dat gebeurde met voorbedachten rade, met het doel om de macht en de touwtjes zelf in handen te houden. Dat leren we aan het eind van de gelijkenis van de landbouwers in de wijngaard.

*'Jezus zei tegen hen: Hebt u nooit gelezen in de Schriften: De steen die de bouwers **verworpen** hadden, die is tot een hoeksteen geworden; dit is door de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen? Daarom zeg Ik u dat het Koninkrijk van God van u weggenomen zal worden en aan een volk gegeven dat de vruchten ervan voortbrengt. En wie op deze steen valt, zal verpletterd worden; en op wie hij valt, die zal hij vermorzelen.'* (Mat. 21:42-44).

De bouwers hoorden niet tot de verkorenen omdat zij de Steen verworpen hadden. We moeten dit zinnetje niet om gaan draaien. Dit is de volgorde die we in Mattheüs 21 en 22 tegenkomen. Als je het op de verkeerde manier omdraait zeg je: de bouwers zijn verkoren en daarom hebben ze de Steen niet verworpen en zo heeft God het ons niet geopenbaard.

Hoe sta jij tegenover de Zoon?

Hoofdstuk 2

Hooggeachte

In een paar Schriftgedeelten worden individuele mensen expliciet 'uitverkoren' genoemd. In de eerste plaats denk ik daarbij aan Rufus. In de lange lijst van namen aan het eind van zijn brief aan de Romeinen komen we deze naam Rufus tegen. Hij staat in de rij met namen van mensen die Paulus kent en aan wie hij de groeten doet.

'Groet Rufus, de uitverkorene in de Heere, en zijn moeder en de mijne.' (Rom. 16:13).

Paulus voelde zich op een bijzondere manier met deze Rufus verbonden omdat hij diens moeder als zijn eigen moeder beschouwde. Ik vermoed dat Paulus dit op een geestelijke wijze bedoelt; dat de moeder van Rufus zich op enige tijd in het leven van Paulus zich ook als een moeder over hem ontfermd heeft.

Het is niet ondenkbaar dat dit dezelfde Rufus is als degene wiens vader we in Markus 15:21 tegenkomen, namelijk Simon van Cyrene. Markus noemt hem immers de vader van Alexander en Rufus en dat zou vrij zinloos geweest zijn als deze Alexander en Rufus niet op een of andere wijze bekendheid genoten onder degenen aan wie Markus zijn evangelie richtte.

Hoe het ook zij, Rufus wordt door Paulus 'de uitverkorene in de Heere' genoemd. Waarom doet Paulus dit? Waren de anderen die hij groette dan niet 'uitverkoren'?

Rufus is overigens niet de enige in de lijst die een dergelijke toevoeging krijgt. Van bijna ieder van de genoemde mensen wordt wel een bijzonderheid vermeld. Andronikus en Junus bijvoorbeeld die 'in aanzien' zijn onder de apostelen. (Rom. 16:7). Amplius, 'mijn beminde in Heere'. (Rom. 16:8); en Apelles, 'die beproefd is in Christus'.

Maar waarom is Rufus nu alleen ‘uitverkoren’ in dit rijtje? Voor het antwoord op die vraag moeten we, denk ik, terug naar de Tenach. Het woord voor ‘verkiezen’ wordt ook vertaald met ‘uitgelezen’ (SV), waar de HSV ‘beste’ van maakt.

*‘Hij nam ook zeshonderd van de **beste** strijdwagens mee, ja, alle strijdwagens van Egypte, met op elk daarvan officieren.’ (Ex. 14:7).*

*‘En de Benjaminiten uit de steden werden op die dag geteld: zesentwintigduizend man die het zwaard konden hanteren. Daarnaast werden de inwoners van Gibeon geteld: zevenhonderd van de **beste** mannen.’ (Richt. 20:15).*

*‘Onder al dit volk waren zevenhonderd van de **beste** mannen linkshandig. Ieder van hen kon haarfijn met een steen slingeren zonder te missen.’ (Richt. 20:16).*

*‘En tienduizend van de **beste** mannen van heel Israël kwamen van tegenover Gibeon. De strijd werd zwaar. Zij wisten echter niet dat het onheil hen treffen zou.’ (Richt. 20:34).*

*‘Toen nam Saul drieduizend van de **beste** mannen uit heel Israël, en ging op weg om David en zijn mannen te zoeken bij de Steenboksels.’ (1 Sam. 24:3).*

*Mijn vrucht is beter dan bewerkt goud en dan zuiver goud, Mijn opbrengst beter dan het **beste** zilver. (Spr. 8:19).*

*‘De tong van de rechtvaardige is het **beste** zilver, het hart van de goddelozen is weinig waard.’ (Spr. 12:20).*

Dit is maar een kleine greep van alle teksten waar het Hebreeuwse *bachar* door de HSV met ‘beste’ wordt vertaald. *Bachar* is het woord dat we ook zijn tegengekomen toen we ‘verkiezen’ in de Tenach

onderzochten. Als Paulus het woord voor Rufus op die manier gebruikt, betekent dit dat hij bedoelt dat Rufus speciale kwaliteiten heeft en daarom 'uitverkorene in de Heere' wordt genoemd. Rufus was een opmerkelijke Christen en hij kreeg de bijnaam 'uitverkoren' omdat hij geschikt was voor bepaalde werkzaamheden en zich daarin onderscheidde van anderen. Net als de strijdwagens uit Egypte, de strijdbare mannen en het gelouterde zilver.

Op die manier gebruikt Paulus het ook voor de dame aan wie hij schrijft in zijn tweede korte brief.

'De ouderling aan de uitverkoren vrouw en aan haar kinderen' (2 Joh. 1:1).

Deze vrouw, *kuria*, een dame uit de wat hogere kringen waarschijnlijk³ had een zuster die eveneens door Johannes 'uitverkorene' wordt genoemd. (2 Joh. 1:13).

Als het klopt wat ik boven over Rufus heb geschreven, klinkt deze aanhef in de brief van Johannes ongeveer hetzelfde als die waarmee Lukas zijn evangelie begint en dat hij richt aan de 'hooggeachte Theofilus' (Luk. 1:3).

³ Dat zou ook wel bij Johannes passen. Hij was ook een bekende van de Hogepriester (Joh. 18:15, 16).

Hoofdstuk 3

Een plaats om te wonen

Het zijn niet alleen mensen die God verkiest. We vinden de Goddelijke verkiezing ook met betrekking tot plaatsen. God had het zaad van Abraham verkozen, het volk Israël verkozen, om door dat volk Zijn raadsplan uit te werken. Dat betekent dat Israël een bijzonder volk is. Dat bijzondere volk werd uit Egypte verlost om naar het land Kanaän, Gods erfenis, te gaan. De verlossing uit Egypte stond dus niet op zichzelf. De verlossing van Israël had een doel en dat doel was om te gaan wonen in Gods land en Hem daar te dienen.

Dat land werd nu bewoond door andere volken die Zijn land verontreinigden en die hun eigen goden dienden. God zond Zijn volk daarheen om Zijn land hiervan te reinigen en Hem te dienen op de wijze waarop Hij gediend wilde worden.

'U moet al de plaatsen waar de volken van wie u het land in bezit neemt, hun goden gediend hebben, volledig vernielen, op de hoge bergen, op de heuvels en onder elke bladerrijke boom. Hun altaren moet u afbreken, hun gewijde stenen in stukken slaan, hun gewijde palen met vuur verbranden en de beelden van hun goden omhakken; en u moet hun naam uit die plaats doen verdwijnen. U mag tegenover de HEERE, uw God, niet doen zoals zij! (Deut. 12:2-4).

Het land was bezaaid met allerlei plaatsen waar de volken hun goden dienden. Op hoge bergen en op heuvels, onder bomen en rondom gewijde stenen en palen voerden ze hun rituelen uit en brachten ze hun offers, soms zelfs mensenoffers aan hun eigen goden.

Dit was een gruwel in de ogen van de God van Israël. Het gebeurde immers in Zijn land! Zijn erfdeel. Daarom krijgt het volk de opdracht om dit geheel anders te gaan doen. Op één plaats, op een wijze die Hij

Zelf had voorgeschreven, zou het volk voor Zijn aangezicht verschijnen, Hem dienen en vreugde bedrijven.

*‘Maar naar de plaats die de HEERE, uw God, uit al uw stammen zal **uitkiezen** om Zijn Naam daar te vestigen, naar Zijn woning moet u vragen en daarheen komen. Daarheen moet u uw brandoffers brengen, uw slachtoffers, uw tienden, de hefoffers van uw hand, uw gelofte-offers, uw vrijwillige gaven en de eerstgeborenen van uw runderen en van uw kleinvee. En daar moet u voor het aangezicht van de HEERE, uw God, eten en u verblijden, u en uw gezinnen, over alles wat u ter hand genomen hebt en waarin de HEERE, uw God, u gezegend heeft.’ (Deut. 12:5-7).*

Dit zijn de voorschriften voor als het volk in het land gekomen zou zijn. Op het moment dat ze gegeven werden, was het volk nog in de woestijn en diende het de Heere ieder naar zijn eigen wijze.

‘U mag niet doen zoals al wat wij hier heden doen: iedereen doet wat juist is in eigen oog.’ (Deut. 12:8).

Dit moest dus veranderen. Niet alleen de afgodendienst van de volken in het land moest vernietigd worden, maar ook de dienst van het volk aan de Heere, moest georganiseerd gaan worden op een wijze zoals de Hijzelf dat wenste.

Hiertoe zou de Heere een plaats gaan uitkiezen binnen een van de stammen van Israël. Het zou een lange tijd onbekend blijven welke stam dat zou zijn en welke stad in die stam de eer zou krijgen om de plaats te zijn waar god Zijn Naam zou vestigen.

Het is ook helemaal niet gezegd dat die plaats gelijk bekendgemaakt zou worden als het volk het land binnen zou trekken. Dat is namelijk helemaal niet zo. Het volk moest eerst het land onderwerpen, de vijanden verdrijven en de afgodendienst verpulveren. Pas dan zou er

plaats zijn voor Gods verkiezing van een stam en om Zijn Naam aldaar te doen wonen.

‘Maar u zult de Jordaan oversteken en gaan wonen in het land dat de HEERE, uw God, u in erfelijk bezit geeft. Hij zal u rust geven van al uw vijanden rondom u, en u zult veilig wonen. Dan zal daar de plaats zijn die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen. Daarheen moet u alles brengen wat ik u gebied: uw brandoffers, uw slachtoffers, uw tienden, de hefoffers uit uw hand en heel de keur van uw gelofte offers die u de HEERE belooft, en daar zult u zich verblijden voor het aangezicht van de HEERE, uw God, u, uw zonen en uw dochters, uw slaven en uw slavinnen, en de Leviet die binnen uw poorten is, want hij heeft geen aandeel of erfelijk bezit samen met u.’ (Deut. 12:10-12).

Dus eerst de rust en het veilig wonen voor het volk. Als dat gerealiseerd is zou de Heere een plaats gaan uitkiezen om aldaar te gaan wonen.

We kunnen nu wel gaan zeggen dat deze plaats allang bekend was bij God en dat Hij dat in de eeuwigheid al beslist had, maar dat stáát er niet. Dat moeten we er dus ook niet in gaan leggen en we hoeven er ook niet over te gaan discussiëren. Het gaat God ook helemaal niet om de verkiezing van die plaats, het gaat Hem erom dat Hij in het midden van Zijn volk kan wonen en dat Hij daar gediend kan worden.

Let ook eens op hóe de Heere dan gediend wordt.

Ten eerste met blijdschap. De dienst aan de Heere moest en moet een dienst zijn met een vreugdevol gemoed. Met een blijdschap over Wie Hij is, wat Hij doet. Verenigd met de Heere in Zijn wezen en Zijn denken.

Ten tweede met alles en iedereen van het volk. De Heere wilde daar niet alleen blijde priesters zien. Sterker nog, de Leviet wordt in de opsomming hier als laatste genoemd. De ouders met hun kinderen, de

heren met hun slaven en slavinnen. Allen zouden ze in die plaats die de Heere zou verkiezen met blijdschap voor Zijn aangezicht verschijnen.

Er is voor ons nu ook een plaats die de Heere verkoren heeft om Hem te dienen en ons voor Zijn aangezicht te verheugen. Dat is geen gebouw en ook geen stad. Het is geen zichtbare plek en het is een plaats waar je niet een heel eind voor hoeft te reizen om er te komen. Het is een plaats die elke dag op elk moment direct bereikbaar is voor hen Die Hem willen dienen.

Er zijn geen bijzondere middelen voor nodig. Het is een plaats die je in alle eenzaamheid kunt betreden of met elkaar. Die plaats is 'in Christus'. Hij is Gods Verkorene, zoals we al eerder in deze studies hebben gezien. Hij is de aangewezen Plaats, Hij alleen, bij Wie ons hart vervuld wordt met een bestendige vreugde.

Hoofdstuk 4

Jeruzalem

In het vorige hoofdstuk zagen we dat God al in de woestijn beloofd had dat Hij onder één van de stammen een plaats zou zoeken waar Hij Zijn Naam zou vestigen. De plaats zelf noemt Hij niet. Het 'verkiezen' ligt ook steeds in de toekomst. Het zal zeker waar zijn dat God die plaats allang van tevoren voor Zichzelf als woonplaats heeft bestemd, maar zo openbaart Hij Zich niet en heeft het dus ook niet zoveel zin om daarover na te gaan denken.

Tegen het volk zei Hij dat Hij een plaats zou gaan uitkiezen om te wonen. Welke plaats dat is blijft verborgen. We kunnen op grond van enkele Schriftgedeelten vermoeden om welke stam het zou gaan en ook Israël had er misschien al enige weet van, dat het de stam van Juda zou worden, maar harde feiten daarvan worden niet gegeven. Als de Heere een andere stam gekozen zou hebben, zou niets uit de voorgaande Schriften daarmee in tegenspraak zijn geweest.

De ark van het verbond

Die tijd waarop de Heere een plaats verkoos om Zijn Naam te vestigen, liet nog lang op zich wachten. Eerst moest er rust in het land komen en het volk moest zeker wonen. Die tijd kwam pas in de dagen van David en Salomo. David kreeg het in zijn hart om voor de Heere een huis te bouwen. Dat was geen eigenzinnige gedachte; David kon zich hierbij baseren op het geopenbaarde Woord van God. Jeruzalem was inmiddels de stad van de koningen en we kunnen ook lezen dat de ark van God na de lange omzwervingen in die stad inmiddels een langere rustplaats had gevonden.

In de dagen dat Eli hogepriester was, bevond de ark zich in Silo (1 Sam. 1:3), dat is niet Jeruzalem. Nadat de ark door de Filistijnen buit was gemaakt en zeven maanden in het land van de Filistijnen was gebleven word hij weer teruggebracht naar Israël. Na korte tijd in Beth-Semes geweest te zijn (1 Sam. 6:19), wordt hij door de mannen van Kirjath-

Jearim opgehaald en krijgt hij zijn verblijfplaats in het huis van Abinadab, op de heuvel. Ook dat was nog niet Jeruzalem.

Het is uiteindelijk koning David, die de ark opbrengt naar Jeruzalem, na een korte tijd 'oponthoud' in het huis van Obed-Edom (2 Sam. 6:10). De ark is de plaats waar God woont, en God had kennelijk Jeruzalem verkoren als de plaats waar Hij permanent wonen wilde. Dat is min of meer logisch omdat de uitverkoren koning (David) daar ook woonde. Het is dus belangrijk om zo de gang van de ark na te gaan, om te zien waar de Heere Zijn woonplaats wilde hebben.

*'David stond op en ging op weg met al het volk dat bij hem was, vanuit Baälim-Juda, om vandaar de ark van God op te halen, **de ark waarbij de Naam wordt aangeropen: de Naam van de HEERE van de legermachten, Die daarop troont, tussen de cherubs.**' (2 Sam. 6:2).*

Maar nóg, ook toen David de ark naar Jeruzalem had opgebracht, had God daar geen vaste woonplaats. David was de grote koning die alle vijanden versloeg, waarna de tijd van rust voor Israël was aangebroken. Dat was wél de tijd waarop er gedacht kon gaan worden aan een woonplaats voor God.

'En het gebeurde, toen de koning in zijn huis zat, en de HEERE hem rust gegeven had van al zijn vijanden van rondom, dat de koning tegen de profeet Nathan zei: Zie toch, ik verblijf in een huis van ceder hout, terwijl de ark van God te midden van tentdoek verblijft.' (2 Sam. 7:1, 2).

David en Salomo

Het was echter niet aan David om de Heere een huis te gaan bouwen. Dat was voorbehouden aan de zoon van David, Salomo. De reden van deze weigering van de Heere om Zich een huis door David te laten bouwen lezen we in het boek van de Kronieken.

*'David zei tegen Salomo: Mijn zoon, ik zelf had het voornemen om voor de Naam van de HEERE, mijn God, een huis te bouwen, maar het woord van de HEERE kwam tot mij: **U hebt een grote hoeveelheid bloed vergoten en u hebt grote oorlogen gevoerd. U mag voor Mijn Naam geen huis bouwen, omdat u een grote hoeveelheid bloed op de aarde voor Mijn aangezicht vergoten hebt.** Zie, een zoon zal u geboren worden; die zal een man van rust zijn, want Ik zal hem rust geven van al zijn vijanden van rondom. Ja, Salomo zal zijn naam zijn, want Ik zal in zijn dagen vrede en stilte over Israël geven. Hij is het die voor Mijn Naam een huis zal bouwen, en hij is het die Mij tot een zoon zal zijn, en Ik hem tot een Vader. En Ik zal de troon van zijn koninkrijk tot in eeuwigheid over Israël bevestigen. (1 Kron. 22:7-10).*

*'Toen stond koning David op en zei: Luister naar mij, mijn broeders, en mijn volk! Het leefde in mijn hart om een huis van rust voor de ark van het verbond van de HEERE te bouwen, en voor de voetbank van de voeten van onze God. Ik heb alles voorbereid voor de bouw. God heeft echter tegen mij gezegd: U mag voor Mijn Naam geen huis bouwen, **want u bent een man van oorlogen, en u hebt veel bloed vergoten.** De HEERE, de God van Israël, heeft uit heel mijn familie mij uitgekozen om voor eeuwig over Israël koning te worden, want Hij heeft Juda tot een vorst uitgekozen, en in het huis van Juda mijn familie. Onder de zonen van mijn vader heeft Hij een welgevallen aan mij gehad om mij koning te maken over heel Israël. En uit al mijn zonen (want de HEERE heeft mij veel zonen gegeven) heeft Hij mijn zoon Salomo uitgekozen om te zitten op de troon van het koningschap van de HEERE over Israël. Hij zei tegen mij: Uw zoon Salomo, hij is het die Mijn huis en Mijn voorhoven zal bouwen. Ja, Ik heb hem voor Mijzelf uitgekozen tot een zoon, en Ik zal hem tot een Vader zijn. En Ik zal zijn koningschap bevestigen tot in eeuwigheid, als hij sterk zal zijn om Mijn geboden en Mijn bepalingen te doen, zoals op deze dag. (1 Kron. 28:1-7).*

Let ook weer op het feit dat Salomo de tempel ging bouwen, omdat hij de koning was die regeerde in de tijd dat het volk veilig en in rust woonde. David was de man die de oorlogen had gevoerd en aan het eind van zijn koningschap was de tijd van rust en zeker wonen aangebroken. Dat was de tijd waarop de Heere Zich een woonplaats verkoos naar het woord van Deuteronomium 12:10, 11.

‘Maar u zult de Jordaan oversteken en gaan wonen in het land dat de HEERE, uw God, u in erfelijk bezit geeft. Hij zal u rust geven van al uw vijanden rondom u, en u zult veilig wonen. Dan zal daar de plaats zijn die de HEERE, uw God, zal uitkiezen om Zijn Naam daar te laten wonen.’ (Deut. 12:11).

Die tijd brak dus pas aan in de dagen van Salomo. De plaats waar de Heere ging wonen was Jeruzalem. Dat was de stad die Hij Zich verkoren had. Daar moest de tempel verrijzen en daar moest het volk Hem dienen en zich voor Zijn aangezicht verblijden.

Verworpen

Verkiezen sluit verwerpen niet uit. Dat hebben we al gezien in het geval van koning Saul en ook van Judas. Iemand kan pas verworpen worden als hij eerst verkoren is. We hebben gezien dat dit dan een verkiezing tot een bepaald doel is.

Datzelfde geldt voor de stad Jeruzalem. God had die stad verkoren met een doel, namelijk om Zijn Naam daar te vestigen en dat het volk daar vergaderde om de offers te brengen en zich verblijdde voor Zijn aangezicht. Dat was Gods doel van de verkiezing van Jeruzalem.

Maar die verkiezing was niet onvoorwaardelijk. Als de stad niet aan het doel zou voldoen was de Heere vrij om Zich er weer van te ontdoen. En zo geschiedde. Ondanks alle hervormingen die de godvruchtige koning Josia doorvoerde, was de maat van de zonden van de koningen van Juda met Manasse, de grootvader van Josia, vol. Manasse was een

buitengewoon slecht mens. Een enkele tekst spreekt boekdelen en zegt ons genoeg.

*'Bovendien vergoot Manasse heel veel onschuldig bloed, **totdat hij Jeruzalem daarmee vervuld had**, van het ene einde tot het andere einde, afgezien van zijn andere zonde, waarmee hij Juda deed zondigen, door te doen wat slecht was in de ogen van de HEERE.'* (2 Kon. 21:16).

Deze koning vulde de stad die de Heere verkoren had met onschuldig bloed. Dat is, met het bloed van Zijn dienaren en van mensen die Zich voor Zijn aangezicht wilden verblijden! Wat Josia ook doorvoerde aan hervormingen, en hoezeer hij Israël ook terug probeerde te brengen op de juiste weg, we lezen toch:

*'Toch keerde de HEERE Zich niet af van Zijn grote, brandende toorn, want Zijn toorn brandde tegen Juda, vanwege al zijn tergen waarmee Manasse Hem tot toorn verwekt had. De HEERE zei: Ik zal ook Juda van Mijn aangezicht wegdoen, zoals Ik Israël weggedaan heb. Ik zal deze stad Jeruzalem **verwerpen**, die Ik verkozen had, en het huis waarvan Ik gezegd had: Mijn Naam zal daar zijn.'* (2 Kon. 23:26, 27).

De woonplaats die God Zich verkoren had ging Hij verwerpen. Hij kon de zonden die er voor Zijn aangezicht, al het onschuldige bloed dat er in de stad vloeide, letterlijk niet meer aanzien. Dit oordeel van verwerping kwam door de handen van Nebukadnezar. Door deze koning van Babel werd de stad verwoest en de tempel met de grond gelijk gemaakt. Ten tijde van Zedekia, de laatste koning van Juda, was daar het einde van de plaats die God Zich had verkoren, om Zijn Naam aldaar te vestigen (2 Kon. 25).

De tweede tempel

Het einde van Jeruzalem? Nee, toch niet. Na de zeventigjarige ballingschap kreeg Kores, de koning van Perzië, dat inmiddels het

machtigste rijk op aarde was geworden, de opdracht van de Heere om, naar het woord van Jeremia, de tempel in Jeruzalem te bouwen.

'Zo zegt Kores, de koning van Perzië: Alle koninkrijken van de aarde heeft de HEERE, de God van de hemel, aan mij gegeven, en Hij is het Die mij heeft opgedragen om een huis voor Hem te bouwen in Jeruzalem, dat in Juda ligt.' (Ezra 1:2).

De bouw werd nadat er een grote groep ballingen was teruggekeerd, begonnen en onder aansporing van de profeten Haggai en Zacharia voltooid. Degenen die de eerste tempel die door Salomo was gebouwd nog gezien hadden waren zeer teleurgesteld. Al bij de grondlegging was er behalve veel vreugdebetoon ook veel geweent. Het huis dat nu gebouwd zou worden zou bij lange na niet zo mooi worden als de tempel die er onder de koningen van Israël gestaan had.

'Zij zongen in beurtzang bij het prijzen en bij het danken van de HEERE dat Hij goed is, dat Zijn goedertierenheid over Israël tot in eeuwigheid is. Heel het volk hief een groot gejuich aan bij het prijzen van de HEERE, omdat de fundering voor het huis van de HEERE gelegd was. Maar velen van de priesters en de Levieten en de familiehoofden, namelijk de ouderen die het eerste huis op zijn fundering gezien hadden, huilden met luide stem toen zij dit huis voor hun ogen zagen, terwijl vele anderen met gejuich en met blijdschap hun stem verhieven. En het volk kon geen onderscheid maken tussen het geluid van het vreugdegejuich en het geluid van het huilen van het volk, want het volk hief een groot gejuich aan en het geluid werd tot ver gehoord.' (Ezra 3:11-13).

Dit was alleen nog maar bij het zien van de fundamenten. Maar ook toen de tempel er in volle glorie weer stond, haalde die het in schoonheid niet bij de tempel van Salomo. Daar getuigt Haggai van.

‘Wie is er onder u overgebleven die dit huis in zijn eerste heerlijkheid gezien heeft? En hoe ziet u het nu? Is het niet als niets in uw ogen?’ (Hag. 2:4).

Toch, zo spreekt de Heere, zou de heerlijkheid van deze tweede tempel groter zijn dan die van de eerste. Dat heeft in de allereerste plaats natuurlijk te maken met de komst van de Messias. Daaraan refereren, denk ik, de woorden van de woorden van dezelfde profeet.

*‘Want zo zegt de HEERE van de legermachten: Nog één ogenblik, en dat is een korte tijd, dan zal Ik de hemel, de aarde, de zee en het droge doen beven. Ik zal alle heidenvolken doen beven. Zij zullen komen naar **het Verlangen** van alle heidenvolken en Ik zal dit huis vullen met heerlijkheid, zegt de HEERE van de legermachten.’ (Hag. 2:7, 8).*

Jeruzalem opnieuw verkoren

Die heerlijkheid zal er ook in bestaan dat Jeruzalem dan niet meer verworpen zal worden. Die andere profeet van de tempelbouw, Zacharia, profeteert van Jeruzalem onder het nieuwe verbond. De Heere noemt Zichzelf in de mond van deze profeet zelfs, ‘Die Jeruzalem verkiest’, letterlijk ‘De Jeruzalem Verkiezende’ (Zach 3:2). Dat is de Heere, de God van Israël, Die trouw houdt aan Zijn verbond. In de hoofdstukken ervoor zegt Hij tweemaal dat Hij Jeruzalem nog zal verkiezen.

*‘Predik verder: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Mijn steden zullen nog uitbreiden vanwege het goede, de HEERE zal Sion nog troosten en **Jeruzalem nog verkiezen.**’ (Zach. 1:17).*

*‘De HEERE zal Juda in eigendom nemen als Zijn deel in het heilige land. **Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.**’ (Zach. 2:12).*

Dit zijn geen loze beloften. Ondanks dat ook die tweede tempel door de Romeinen is verwoest, zal Hij Jeruzalem nog verkiezen. En waarom?

Wel, om precies dezelfde reden als het Jeruzalem onder het oude verbond. Opdat Hij Zijn Naam er zou vestigen en er zou wonen en dat Zijn volk zich zou verheugen voor Zijn aangezicht. En dan niet alleen Zijn volk. Ook de heidenen zullen komen en Zich voor Hem buigen en Zich verheugen in Zijn Naam. Dat is toekomst. Deze keer zal er geen verwerping op volgen, omdat deze verkiezing is gebaseerd op het bloed van het nieuwe verbond, het bloed van onze Heere Jezus Christus.

Ter afsluiting van dit hoofdstuk citeer ik een aantal teksten uit de profeet Zacharia, die over Jeruzalem gaan om het bovenstaande te onderbouwen. Lees voor Jeruzalem 'Jeruzalem' en niet iets anders. Het gaat over de naam van een stad. Maak daar niet iets anders van. Lees voor Israël 'Israël' en verwar het niet met een ander volk of met een andere groep. Evenzo lees je voor Sion 'Sion' en niets anders.

Terwijl je leest, besef dan dat God een Waarmaker is van Zijn Woord en als Hij zegt dat Hij Jeruzalem nog verkiezen zal, dan doet Hij dat, op Zijn wijze en op Zijn tijd.

'De Engel Die met mij sprak, zei tegen mij: Predik: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Met grote na-ijver zet Ik Mij in voor Jeruzalem en voor Sion. Maar Ik ben zeer toornig op die zorgeloze heidenvolken. Ík was een weinig toornig, maar zij hebben geholpen het erger te maken. Daarom, zo zegt de HEERE: Ik ben naar Jeruzalem teruggekeerd met barmhartigheid; Mijn huis zal erin herbouwd worden, spreekt de HEERE van de legermachten, en het meetlint zal over Jeruzalem uitgespannen worden.' (Zach. 1:14-16).

'Zo zegt de HEERE: Ik ben naar Sion teruggekeerd en Ik zal midden in Jeruzalem wonen. Jeruzalem zal 'stad van de waarheid' genoemd worden, de berg van de HEERE van de legermachten 'de heilige berg'. Zo zegt de HEERE van de legermachten: Er zullen weer oude mannen en oude vrouwen zitten op de pleinen van

Jeruzalem, ieder met zijn stok in zijn hand vanwege de hoge leeftijd.’ (Zach. 8:3, 4).

‘Ik zal hen hierheen brengen, zij zullen midden in Jeruzalem wonen. Zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ík zal hun tot een God zijn⁴, in waarheid en in gerechtigheid.’ (Zach. 8:8)

‘Het zal gebeuren, zoals u, huis van Juda en huis van Israël, een vloek onder de heidenvolken geweest bent, zo zal Ik u verlossen en zult u een zegen worden. Wees niet bevreesd, grijp moed. Want zo zegt de HEERE van de legermachten: zo heb Ik Mij in deze dagen opnieuw voorgenomen goed te doen aan Jeruzalem en aan het huis van Juda. Wees niet bevreesd!’ (Zach. 8:13-15).

‘Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, ten oosten ervan. Dan zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden naar het oosten en naar het westen. Er zal een zeer groot dal ontstaan, als de ene helft van de berg naar het noorden zal wijken en de andere helft ervan naar het zuiden. (Zach. 14:4).

‘Op die dag zal het geschieden dat er levend water vanuit Jeruzalem zal stromen, de ene helft ervan naar de zee in het oosten en de andere helft ervan naar de zee in het westen: 's zomers en 's winters zal het plaatsvinden.’ (Zach. 14:8).

‘Heel het land zal als de Vlake worden, van Geba tot Rimmon, ten zuiden van Jeruzalem. Maar Jeruzalem zal verheven worden en op zijn plaats bewoond blijven, van de poort van Benjamin af tot de plaats van de vroegere poort toe, tot aan de Hoekpoort, en van de Hananeëltoren af tot aan de perskuipen van de koning. Zij

⁴ Dit zijn woorden die horen bij het nieuwe verbond (Jer. 31:33; Ez. 37:26, 27) en niet bijvoorbeeld bij de terugkeer uit de ballingschap, mocht daar bij de lezer nog verwarring over bestaan. Het nieuwe verbond was toen nog niet met Israël gesloten.

zullen erin wonen, een ban vloek zal er niet meer zijn: Jeruzalem zal onbezorgd wonen.' (Zach. 14:10, 11).

'Ja, al de potten in Jeruzalem en in Juda zullen voor de HEERE van de legermachten heilig zijn, zodat allen die willen offeren, zullen komen en ervan nemen om erin te koken. Op die dag zal er geen Kanaäniet meer zijn in het huis van de HEERE van de legermachten.' (Zach. 14:21).

